

Systeem klaar, maar eisen niet

SIM Holland kan sleepvoet redden

In principe heeft SIM Holland het systeem om te controleren of de mest bij gebruik van de sleepvoet voldoende wordt verdund klaar, maar zolang het ministerie niet aangeeft aan welke eisen de apparatuur moet voldoen, liggen de ontwikkeling en de productie stil. Eén ding is volgens Arie Anker van SIM Holland zeker: "Voor het nieuwe seizoen kunnen nooit alle sleepslangcombinaties van de nieuwe apparatuur worden voorzien."

Anderhalf jaar geleden toonde SIM Holland op een bijeenkomst in Bergambacht al hoe het nieuwe systeem kan werken.

Al meer dan twee jaar is SIM Holland bezig met de ontwikkeling van een datalogsysteem om niet alleen de mate van verdunning van de mest vast te leggen, maar ook de plaats waar de mest wordt uitgereden. Dat zijn eisen die worden gesteld bij het gebruik van de sleepvoet op klei- en veengronden (zie kader). Heel ingewikkeld is dat ook niet, stelt productmanager Arie Anker van SIM Holland. "In wezen zijn twee flowmeters en één EC-meter voldoende. "Het eerste wat nodig is, is een flowmeter op de wateraanvoer bij de pomp van de sleepslang. Daar registreer je dan hoeveel water er in de vloeistofstroom wordt gebracht. Dat moet je dan combineren met een EC-meter (die het zoutgehalte in een vloeistof meet; red.) om te bewijzen dat je water toevoegt en geen dunne mest. Met een tweede flowmeter bij de bemester weet je dan al voldoende, want dan kun je van de totale hoeveelheid die je met een flowmeter bij de bemester meet het water aftrekken en weet je of er voldoende verdunning is.

Ongelijkheid

Enigszins gecompliceerder wordt het door de eis dat er zowel op de trekker (of zelfrijder) met bemester en op de pompunit bij de put een GPS-locatiebepaling moet zijn. Volgens de informatie die Anker heeft, blijft deze bepaling gehandhaafd, hoewel hiermee een ongelijkheid ontstaat ten opzichte van

andere grondsoorten, waar het niet verplicht is om de locatie van uitrijden vast te leggen. "En dan weten we ook nog niet hoe lang je zulke gegevens daarna moet opslaan."

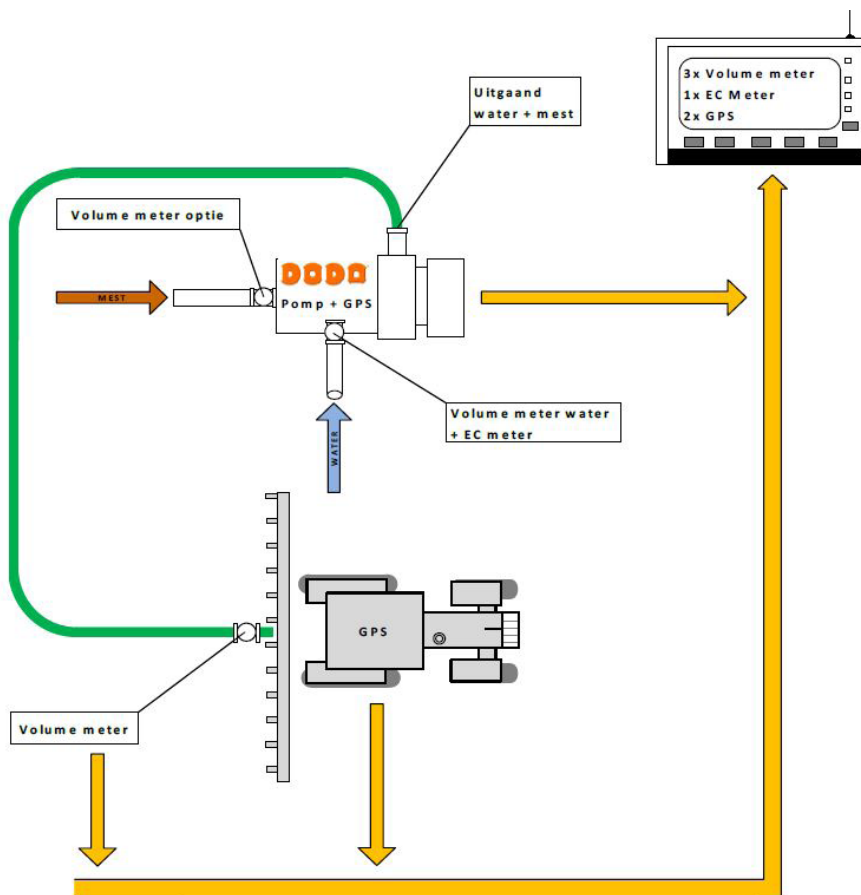
De afgelopen twee jaar heeft SIM Holland de apparatuur getest en is er een prototype op een pompunit gebouwd. Die is vorig jaar al getoond op een demo in Bergambacht in Zuid-Holland. Toen al werd aangegeven dat de sleepvoet in 2019 echt zou worden verboden. Sinds die tijd heeft Anker veelvuldig contact gehad met mensen van het huidige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en voorheen het ministerie van Economische Zaken over de technische eisen aan de apparatuur. Hoewel daar door de betrokken partijen verschillende keren afspraken over zijn gemaakt, is er nog steeds geen duidelijkheid waaraan de apparatuur moet voldoen. "Dus ligt alles nu stil", foetert Anker. "Niemand investeert namelijk in apparatuur zolang je niet weet of die zal worden goedgekeurd. Dat snap ik, want in het verleden hebben loonbedrijven al te vaak meegemaakt dat eisen aan bijvoorbeeld bemesters plotseling werden veranderd", aldus Anker. Toch zijn er wel loonbedrijven die om een offerte vragen. "Die willen het gewoon goed doen, maar niemand beslist zolang er geen prestatiekenmerken zijn."

Nu die eisen er eind oktober nog niet zijn, is het volgens Anker te laat om voor de start van het uitrijseizoen in februari combinaties van de juiste apparatuur te voorzien. "In Nederland draaien zeker 300 sleepslangcombinaties met een sleepvoetbemester. Die krijgen we - ook met de collega's erbij, al weet ik niet wie van hen er een alternatief heeft - nooit op tijd omgebouwd. Eerst moeten we, als de eisen bekend zijn, namelijk vaststellen of onze apparatuur aan die eisen voldoet, dan wellicht nog de software aanpassen en dan laten keuren. Pas daarna kunnen we gaan produceren en inbouwen op de apparatuur. Zelfs als we nu toestemming krijgen, zullen dat er voor 15 februari echter niet meer dan vijftig zijn."

EC-meter voldoende

Een alternatief dat momenteel volgens Anker nog wordt onderzocht, is het gebruik van een EC-meter in de meststroom om de verdunning vast te stellen. De gedachte is dat

de geleidbaarheid van voldoende verdunde mest in een bepaald traject ligt, zeg een EC-waarde van 40 tot 60. Wanneer dit wordt toegestaan, geeft dat een oplossing voor twee problemen. Allereerst is het dan mogelijk om wanneer de mest met een tank wordt uitgereden eenvoudig vast te stellen of de mest voldoende met water is verdund. Een EC-meter op de uitstroomleiding, in combinatie met een datalogger of GPS-systeem, is dan voldoende om dat te bewijzen. Dit zou ook helpen om het verschil in drogestofgehalte in mest te compenseren bij gebruik van de sleepslang. Volgens de huidige regels zou het namelijk niet uitmaken of de mest in de put bijvoorbeeld 3,0 of 5,0 procent droge stof heeft. Beide moeten in een verhouding van één op twee worden verdund. De mest van oorspronkelijk 3,0 procent komt dan na verdunning uit op 2,0 procent droge stof, terwijl de relatief dikke mest ook na verdunning nog op 3,3 zit. Financieel zou dit het systeem ook eens stuk goedkoper maken, weet Anker. "Alleen een EC-meter met logger kost namelijk rond de € 1000,-. Dat is ook voor boeren met een eigen tank nog te betalen", stelt hij vast. De complete combinatie met twee flowmeters, een EC-meter, GPS-apparatuur en een verwerkingskast zal ingebouwd rond de € 15.000,- kosten, verwacht Anker. Daar zal dan nog een klein bedrag per maand bij komen voor het verwerken van alle data. Hij schat dat dit rond de € 45,- zal zijn.

Ze kan de machines niet stilzetten, dus het wordt weer gedogen. En dat terwijl we allemaal af willen van het gerommel met de mest. Een gemiste kans."

Met twee doorstroommeters en een EC-meter is vast te stellen of aan de verplichting tot verdunnen wordt voldaan.

TEKST & FOTO: Toon van der Stok
ILLUSTRATIE: SIM Holland

Rommelen

Ondanks alle voorbereidingen zal het komend jaar toch weer rommelen zijn, stelt Anker geïrriteerd vast. "Hoewel we hier al twee jaar mee bezig zijn, laat het ministerie het namelijk weer op zijn beloop. De minister kondigt wel aan dat vanaf volgend jaar de sleepvoet alleen nog mag bij verdunde mest, maar ze weet nu ook dat de apparatuur niet op tijd klaar is.

Eigen NIR-sensor

SIM Holland heeft samen met een Nederlandse softwareleverancier ook een eigen NIR-sensor ontwikkeld. Niet als vervanging van de verplichte monstername, maar wel om mest beter gecontroleerd te kunnen toedienen. Er zijn goede ijklijnen beschikbaar per mestnummer, zodat deze nu bijvoorbeeld op een sleepslangcombinatie kan worden gebouwd. De gebruiker moet hierbij alleen zelf ingeven welke soort mest wordt uitgereden. Dat geeft de sensor de benodigde informatie om voldoende betrouwbaar de gehalten in de mest te kunnen bepalen. De sensor heeft een eigen ijk scherm om hem regelmatig te kunnen kalibreren. Een simpele oplossing, want het is gewoon een kalibratiescherm dat voor de sensor wordt geschoven.

Eisen aan sleepvoet

In antwoord op kamervragen van de Kamerleden Ladders en Geurts heeft minister Carola Schouten afgelopen maand aangegeven dat ze vasthoudt aan het verbod op de sleepvoet per 1 januari 2019. Het gebruik is dan alleen nog toegestaan als de mest in een verdunning van één deel water op twee delen mest wordt aangewend. Voor sleepslangcombinaties geen probleem, want nu wordt er in de meeste gevallen ook al water toegevoegd om de mest beter verpompaar te maken of om de werking te verbeteren. Bij verdunde mest gaat er namelijk minder stikstof in de vorm van ammoniak verloren. Het probleem is echter dat de minister wil dat gebruikers van de apparatuur kunnen aantonen dat ze voldoende water hebben gebruikt. Helaas ontbreken nog steeds de eisen waaraan de apparatuur dan moet voldoen. Dat zou dan ook gelden voor bedrijven die nog met de tank willen uitrijden. Een tweede alternatief dat de minister noemt, is een soort spaakwielbemester voor drijfmest. Die voldoet aan de eisen dat het controleerbaar is hoe de mest in de zode wordt gebracht. De ontwerper van de machine acht het momenteel echter niet mogelijk om deze machine technisch en commercieel haalbaar te bouwen. Voorlopig komt deze dus niet op de markt.

